



Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 426. An, quando & qualiter teneatur vasallus petere investituram.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

secus si illud sit antiquum, ut ibidem Clarus Hanc etiam revocationem, dum aliis ei locus est, facere non possunt remotiores agnati, dum facta in eum, qui absque eo post mortem alienantis in feudo ei successurus erat. Clar. loc. cit. n. 4. cum Belvisio in c. imperialem; si autem alienasset in agnatum remotiorem possunt filii revocare modo dicto, vel illis deficientibus, proximior agnatus. Clar. n. 5. Et quidem in hac revocatione filii, si sint, præferendi proximiori agnato, si alienatio facta jure permittente. Agnatus verò præferendus filio, si alienatio facta jure refragante. Si tamen alienatio facta in extraneum (intellige eum, qui non sit comprehensus in investitura, etsi aliis agnatus ipsius alienantis) filii & agnati pariter admittuntur ad revocandam hujusmodi alienationem. Clar. num. 9.

2. Resp. secundò: Si facta malè alienatione, puta, in remotiorem, proximior taceret per annum, & per annos 30. si facta in externum, omnino excidit feudo, & consequenter jure revocandi alienationem, ut cum Gl. in cit. §. Titius. v. per annum; quam communiter receptam dicit Alex. conf. 15. num. 10. l. 5. Decio & aliis Clar. qu. 42. num. 10. qui etiam num. 11. conatur reddere rationem, cur minus tempus requiratur ad revocandam alienationem factam in remotiorem, quam factam in extraneum. Possunt nihilominus proximior feudum hac ratione malè alienatum non revocante, ab ita eo excidente, revocare ceteri agnati, etiam postquam is, in quem alienatum multis annis id possedit, non quidem vivente illo proximior negligente illud revocare; eò quòd illo vivente agere nequeant; impedito autem agere non currit præscriptio, sed mortuo, ita Reiffent. h. r. num. 127. citato Fachin. l. 7. num. 12.

3. Resp. tertio: Competit quoque agnatis jus retractus, si feudum antiquum absque eorum consensu venditum, ita ut etiam vivente vasallo venditore recuperare possit proximior agnatus, vel eo nolente, etiam remotior, si nempe idem pretium, quod alter dedit, offerat. Reiffent. h. r. num. 128. Arg. l. 2. tit. 9. §. porro. & tit. 26. §. Titius. juncto tit. 3. De servandis verò in tali retractu vide dicta supra de empt. & vendit. Ubi tamen proximior agnatus consentit alienationi facta à vasallo se præterito, consensus ille præjudicabit filio consentientis, quò minus is recuperare possit feudum, (etiam, ut videtur, vi retractus,) si filius ille est hæres consentientis, aut aliquid habiturus ex ejus hæreditate; cum hæres non possit retractare voluntatem defuncti, adeoque nec retractare factam ab eo alienationem, (quod tamen intelligendum de hærede, qui adivit hæreditatem sine beneficio inventarii, dum aliis beneficium inventarii conservet hæredi omnia jura & actiones, ac si non adivisset hæreditatem. De quo vide Clar. loc. cit. n. 14.) secus, si non sit hæres, nec aliquid habiturus de hæreditate; tunc enim, non obstante patris consensu, feudum alienatum recuperare poterit; ita Clar. loc. cit. num. 12. cum Curt. Jun. dicens, sic communiter solere feudalistas distinguere. Porro dum extant agnati proximiores, remotiores & medii gradus, ipsius alienantis, consensus proximioris in alienationem factam in remotiorem non præjudicabit mediis agnatis, quò minus hi revocare possint alienationem & feudum recuperare; cum enim iis quoque sit jus quasitum tenore primæ investituræ, id iis sine eorum culpa, factò alterius auferri nequit; ita Clar. loc. cit. n. 13. cum Curt. Jun. dicens magis communem.

Quæst. 424. An feuda dividi possint à possidente illa?

Resp. Feuda majora, ut sunt Ducatus, Comitatus, etiam consentientibus consortibus dividi non possunt Arg. c. 1. §. præerea Ducatus. de prohib. feud. alien. per Frider. Imp. Socin. conf. 178. num. 1. & 2. Curt. Jun. de feud. 4. part. princip. in caus. ult. privat. feud. quæst. 30. quos citat & sequitur Clar. quæst. 44. num. 1. eò quòd sic constitutum videatur in favorem & honorem Imperii, ne scilicet talia feuda majora, quorum dignitatis titulus provenit ab Imperatore, diminuatur & destruantur. Quamvis addat idem Clar. n. 2. quòd quidquid sit de jure, communiter in Italia & certis Germaniæ partibus aliisque Provinciis omnia feuda, etiam dignitatum, præter regalia dividantur; & hanc consuetudinem ubi & in quibus feudis viget, servandam. Inferiora verò feuda, non habentia dignitatem annexam dividi possunt juxta cit. §. præerea Ducatus, Clar. loc. cit. num. 1. cum Socin. & comm.

Quæst. 425. Quid possit vasallus circa excidendas arbores in fundo feudali?

Resp. Ubi vasallus possit absolute disponere de feudo, puta, quia est simpliciter hæreditarium, vel feudum novum, possit excindere arbores illas; cum cui licet, quòd plus est, nimirum alienare feudum, multò magis licere debet, quòd minus est, puta, incidere arbores in fundo feudali. Clar. qu. 47. Qui tamen bene monet, hæc intelligenda, quantum ad præjudicium filiorum & agnatorum, qui successuri sunt in feudo; quò ad præjudicium autem domini cavendum vasallo, ne malè versetur in re feudali; cum ex ea causa possit feudo privari. Nequit tamen id ipsum, ubi feudum est tale, de quo pro libitu suo disponere nequit; eò quòd etsi sit dominus utilis rei feudatariæ, non tamen sit absolute & irrevocabiliter dominus, cum post mortem restituendum feudum successorì vocato ad illud. Clar. loc. cit.

Quæst. 426. An quando & qualiter teneatur vasallus petere investituram?

1. Resp. primò: Quotiescunque contingit mutatio, sive ex parte domini, ut dum is moritur aliove modo privatur dominio directo bonorum, in quibus feudum constitutum, illudque transit ad alium. Sive ex parte vasalli, ut dum eo mortuo aliterve privato feudo, in eo succedit alius, est obligatio petendi de novo investituram seu renovationem ejus petita & concessa dum primitus constituebatur & conferebatur feudum; præstandique denuo debitum juramentum fidelitatis, ne aliàs feudum fiat caducum, l. 2. feud. tit. 24. Curt. Jun. de feud. 4. part. in 23. caus. amitt. feud. Clar. quæst. 49. num. 1. cum communi. Ratio communiter assignari solet, quòd petere investituram sit devotionis & reverentiæ, quam vasallus domino debet. Aliam addit Clar. (quæ tamen respicit specialiter præstationem juramenti & casum mutati vasalli,) nimirum quia virtus & ob-

& obligatio juramenti non egreditur personam jurantis, ideo hæc repetitio juramenti & recognitionis erat necessaria ad hoc, ut specialius & efficacius ex proprio juramento obstringatur domino vasallus successor; licet vasallus antecessor jurasset fidelitatem pro se & successoribus suis. Sed & necessaria illa renovatio respectu successoris in dominio directo; cum nisi juramentum specialiter fuerit præstitum domino mortuo & ejus successoribus, vasallus superstes non obligabitur successori domino sine dicta renovatione. Et licet ea necessaria non esset, dum idem ille vasallus jurasset fidelitatem domino demortuo, & specialiter etiam ejus successoribus; adhuc tamen investitura renovanda in signum recognitionis, ut scilicet vasallus illum in dominum, & hic illum in vasallum admittat. *Clar. cit. num. 1. in fine.* Quod si tamen dominus directus decessit relictis pluribus hæredibus, vasallum non teneri ab omnibus petere investituram, & singulis præstare juramentum fidelitatis, ut sentit *Zaf. de feud. in 7. part. vers. ceterum si dominus*; & quidam alii, sed sufficere quod ab uno eorum petatur & uni juret, tanquam communiore, & quæ in praxi servetur, tenent *Arctin. in l. 2. notab. 2. ff. de V. O. Jafon. in l. de pupillo. §. si plurimum. num. 6. ff. de nov. oper. nunc. & alii apud Clarum, qu. 49. num. 11.* iis consentientem, ac testantem, se vidisse sic semper servari, uti etiam ita servari testatur *Zafius loc. cit.* putat tamen *Clarus*, quod quidem, dum hæreditas est apud plures indivisa, cogi non possit vasallus, ut omnes, ac ita plures habeat dominos; non posse tamen etiam irrequiritis illis pro libitu suo unum ex illis eligere, cui juret, ut docet *Arctin.* Sed debere illum petere ab iis, ut unum ex ipsis sibi designent dominum: quod ubi non fecerint, tunc ipse possit sibi eligere, quem mallet, in dominum, & ei jurare.

2. De cætero extenditur necessitas illa petendi renovationem investituræ ad casum, in quo unus agnatorum transfert partem feudi sui antiqui, super qua jam investitus, in alium agnatum jam investitum super sua parte ejusdem feudi, ita ut hic acquirens teneatur novam investituram petere pro illa parte, utpote pro qua illa nunquam adhuc institutus. Secus verò, si ei portio illa obvenisset jure accrescendi, puta, quia alter ille agnatus nondum agnita sua portione decessit, aut eam non petitam investituram debito tempore amisit: eò quod tunc ea portio respectu acquirentis non tam sit nova portio, quam habitæ ab eo partis augmentum, pro ut hanc distinctionem tradi communitè ab AA. ait *Curt. Jun. 4. part. ult. caus. amitt. feud. in 3. reg. apud Clar. loc. cit. num. 12.* qui tamen illam non approbat, sed dicit se consulturum, quod vasallus, qui pro parte tantum fuisset institutus à domino, & jurasset pro parte nova quomodocunque ei delata debeat tempore facere recognoscere se investiti, ac novum juramentum pro ea domino præstare. Quod tamen juramentum fidelitatis, (uti & in genere quotiescunque præstandum,) præstari potest à vasallo per procuratorem, habentem ab eo ad hoc speciale mandatum. *Clar. R. P. Lewr. Jur. Can. Lib. III.*

l. c. num. 13. cum *Bald. & Belvisio* dicentibus esse communem.

3. Resp. secundò: Petenda de novò illa investitura & præstandum juramentum intra annum & diem (intellige, à vasallis privatis; vasalli enim milites habent annum & mensem, ut *Clar. loc. cit. num. 2.* dicens hanc distinctionem esse communem juxta textum expressum in *c. 1. quo temp. miles*), cujus temporis ita definiti nullam aliam rationem assignari posse ait *Clar. loc. cit. n. 1. in fine*, quàm quia moribus ita receptum. Incipit autem hoc tempus currere vasallo superstiti non nisi à die scientiæ probabilis de morte domini, ita ut annus ille à principio sit utilis, & post scientiam continuus. Vasallo verò novo à die, quo is possessionem ipsius rei feudalis adeptus, & probabiliter scivit, vel scire potuit rem esse feudalem, ita ut nisi hæc duo concurrant, vasallus videatur facillè excusandus ab amissione feudi ob non petitam investituram, pro ut sentit *Clar. num. 3.* Porro non currit hoc tempus impuberi, etiamsi habeat tutorem, ac ita masculo non nisi post annum 14. feminæ tamen etiam non nisi post 14. annum, & non statim à pubertate, hoc est, ab anno 12. *Bald. in cit. c. imperialem. §. praterea. num. 2. Clar. loc. cit. num. 4.* Poterit tamen vasallus minor 25. annis, ubi intra dictum tempus neglexit petere hujusmodi renovationem investituræ, petere restitutionem in integrum adversus lapsum hujus temporis à lege præfixi; ut *Clar. num. 5.* cum *Gl. in cit. §. praterea. v. annis. Molin. de consuetud. Paris. feud. §. 1. Gl. 7. n. 2.* & aliis, dicens communem. Quia beneficium hoc de jure concessum est minoribus, *l. 1. rotogue iit. ff. de minorib.* & jure feudali non reperitur iis ademptum. His non obstante, quod in delictis (quale est neglectus investituræ juxta *l. 2. tit. 24.* ubi omissio petitionis investituræ dicitur vitium ingratitude,) non sit locus restitutionis in integrum; cum id tantum intelligendum de delictis, quæ fiunt dolose committendo, non verò de iis, quæ fiunt culpabiliter omittendo. Ubi verò vasallus intra debitum tempus petiit à domino renovationem investituræ, & is eam facere noluerit, non nocebit id ei. *Clar. num. 7.* quin & propter hoc potius ipsum dominum privandam proprietate feudi, tradunt plures apud eundem, cui tamen id ipsum videtur nimis rigorosum. Sed neque vasallus feudo privandus ob non petitam investituram, si intra illud tempus non possideat feudum. *Clar. num. 8.* Item si dominus post tempus definitum recepit vasallum ad solita servitia & usum consuetum, videtur ei remisisse hanc quasi ingratitude, & illum recipiendo ut vasallum tacite juri suo renunciasse. *Clar. num. 10.* citatis pluribus aliis. Quod si tamen in casu non petita investituræ ex negligentia privandus feudo, adhuc non cadit feudo ipso jure, sed requiritur sententia declaratoria domini. *Castrenf. conf. 84. num. 3. l. 2. Socin. Jun. conf. 115. n. 22. l. 1. Curt. Jun. conf. 242. num. 11.* & alii, quos citat & sequitur *Clar. loc. cit. num. 6.* item *Gail. l. 2. obs. 40. num. 10.* Quin &, si vasallus per annum & diem fuerit negligens in petenda investitura, posse brevi tempore purgare moram, æquum videtur *Claro n. 9.* contrarium apud eundem sentientibus *Baldo & Belvisio.*

4. Resp. tertio: Quamvis de jure communi hæc nova investitura concedenda sit gratis; cum in libris feudorum nullum vestigium appareat, quod pro renovatione investituræ seu nova investitione aliquid

aliquid solvi debeat, communi tamen ferè locorum omnium consuetudine introductum esse, ut pro nova investitura in recognitionem domini aliquid præstetur, quod relevium vocatur, ait Reiffenst. *b. r. r. 14. ex Schmid. ad tit. 12. a. 8. Jur. Bavar.* Quod etiam in hoc casu distinguitur à Laudemio, quod hoc præstetur tantùm, quando fit mutatio emphyteutæ; relevium autem solvi debeat tam, quando fit mutatio ex parte domini, quàm quando fit ex parte vasalli. In quo autem consistat, particularis cujusque loci consuetudo attendi debet.

Quæst. 427. In quibus ad fidelitatem & reverentiam exhibendam domino obligetur vasallus?

Respond. Eni rari ea omnia in *can. de forma. caus. 22. quæst. 5.* cujus textus etiam habetur *l. 2. feud. tit. 6.* & legi possunt apud Reiffenst. *b. r. r. num. 110.* Tenetur quidem exhibere reverentiam domino, sed non eam quæ consistit in non vocando eum in jus sine ejus ad hoc petita venia; ita Clar. *quæst. 25. cum Alex. in L. generaliter. ff. de in jus vocand. num. 7.* attestante de communi, eò quòd in consuetudinibus feudalibus non fit locus istis ambagibus; contrarium tamen tenente Molin. *loc. cit. §. 1. Gl. 4. post num. 36.* argumento ducto à liberto, cui id non licet respectu domini; quòd regulariter alias valet à libertis ad vasallos.

Quæst. 428. Ad quæ obligetur vasallus quò ad dominum adjuvandum, tuendum, alendum & liberandum è carcere?

1. **R**esp. primò: Vasallum teneri dominum adjuvare & defendere contra omnes, habetur *c. 1. quib. mod. feud. amitt. & quidem sumptibus propriis, nisi sit impotens, dicit cum Alex. in L. recusare. §. si quis alio. ff. ad Trebell. Clar. qu. 21. num. 1.* etiam contra proprium patrem, filium, fratrem suum. Clar. *num. 4.* juxta expressum textum, §. *fin. in tit. hic finitur lex.* & communem, ut Zas. *de feud. in 7. part. c. 4. num. 10.* Non tamen tenetur illum adjuvando & tuendo, præponere illius salutem propriæ salutis, ut cum communi Clarus, *quæst. 21. num. 3.* contra Gl. *in l. 1. §. eodem autem. ff. ad Sillan.* communiter reprobata, quatenus loquens de servis, arguit contra vasallos, ut teneatur salutem dominorum præponere propriæ. Sed neque tenetur dominum egenum alere, nisi ad summum in hisce duobus casibus; nimirum quando dominus ex facto & culpa vasalli ad inopiam pervenisset; vel quando vasallus abundaret divitiis, maximè si eæ provenirent ex ipsa re feudali, ut Clar. *quæst. 22.* cum communi, intelligendo id, quòd ad hoc cogi posset vasallus, non tamen feudum amitteret, si id non fecerit.

2. **R**esp. secundò: Justè incarcerati domini liberationem non teneri vasallum procurare habet communis. Sed intelligendum videtur de incarcerato ob delictum; cum, qui injustè deliquit, justè plectatur. Incarceratum tamen injustè, vel etiam justè ob debita, maximè ubi ea contraxit ex culpa vasalli, tenetur liberare, saltem impendendo pro liberatione operam, si non pecuniã, ut esse regulam dicit Clar. *quæst. 24. num. 1.* & licet Molinæ, *in consuetud. Paris. feud. §. 30. num. 146. in*

fin. dicat, quòd non observetur, quòd ad hoc cogi possit, aut id non faciendo feudum amittat, ait tamen Clar., se nunquam vidisse contrarium.

Quæst. 429. An vasallus obligetur rem in feudum acceptam meliorare, aut saltem non deteriorare?

1. **R**esp. primò: Non obligari vasallum ad rem feudalem meliorandam, nisi id specialiter cautum in investitura. Ita probabilis Castrop. *tr. 33. d. 9. p. 5. num. 2.* cum Rebell. *p. 2. de obligat. Just. l. 13. quæst. 2. in fin.* contra Sarmient. *l. 3. select. interpret. c. 4.* Fachin. *l. 1. controvers. c. 92.* Unde etiam finito sine culpa vasalli feudo, factæ citra obligationem meliorationes non cedunt domino sed vasallo ejusvè hæredibus, ut cum Gl. *in L. sed si quid. ff. de usufruct. v. rescicere.* & Baldo *in L. servatus. §. Marcell. de legat.* & aliis Castrop. *loc. cit.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 23. num. 7.* Rebell. *loc. cit.* vide de hoc dicta supra de emphyt.

2. **R**esp. secundò: Teneri tamen vasallum rem feudatariam non deteriorare; aliàs contrahit obligationem compensandi domino, quantum ejus intererat eam non esse deterioratam, *L. divortio. §. feudum. ff. soluto matrim.* Jason. *conf. 17. l. 1. col. 1.* Ruin. *conf. 38. l. 5. num. 1.* Laym. *loc. cit. c. 8.* & alii, quos citat & sequitur Castrop. *loc. cit. num. 3.* posseque vasallum ideo privari feudo, ait Castrop. *num. 4.* & de vasallo Ecclesiæ non esse dubium; quia expressum in *c. Federicus. §. quicumque. de pace tenenda.* De feudo quoque seculari idem esse; cum nulla sit ratio specialis, cur ob deteriorationem privetur feudatarius ecclesiæ, & non feudatarius secularis. Quod autem dicitur de emphyteusi, quòd ut ob deteriorationem privetur ea emphyteuta, debere eam contingere culpâ emphyteutæ saltem levî, & deteriorationem debere esse notabilem, idem dicendum videtur de feudo & feudatario. Item, quòd, dum plures res datæ in feudum, & deterioratio contingit in una non exinde reliquæ eximantur à commisso, & iis vasallum privari non posse, dici nequit; cum, etsi res sint plures, constituunt tamen unum feudum, adeoque unâ deteriorata, dici potest feudum deterioratum. Ut hæc de emphyteusi asserit Castrop. *loc. cit. num. 7.* citatis aliis. Ac denique sicut emphyteuta tenetur facere eos sumptus, qui necessarii sunt, ne res deterioretur, & propterea nihil detrahare potest de canone, ita etiam dicendum de vasallo. Castrop. *loc. cit.* citatis Rebello, *ubi supra. quæst. 3.* Molin. *tr. 2. de J. & J. d. 457.* Laym. *cit. c. 27. num. 7.*

Quæst. 430. An vasallus teneatur solvere tributa aliaque onera realia rei feudatarie imposita?

Resp. Idem quòd ad hanc obligationem dicendum de vasallo, quòd dictum supra de emphyteuta. Castrop. *loc. cit. p. 6.* quæ proinde vide. Ut etiam idem dicendum de præstando domino obsequium à vasallo, quòd dictum de solvendo ab emphyteuta canone. Castrop. *loc. cit. p. 8.* quem vide.

Quæst.